

Sygn. akt I C 1187/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Ligoń-Krawczyk

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Kocielnik

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2023 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa K. B. (1), K. B. (2), A. C.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. ustala, że powodowie przegrali proces w 100% i pozostawia rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się niniejszego wyroku.

Sygn. akt I C 1187/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 maja 2020 r. K. B. (1), K. B. (2) i A. C., zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wnieśli przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o:

1. zasądzenie zapłaty od pozwanego na rzecz powodów kwoty 248.898,35 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty w związku z uznaniem poszczególnych zapisów umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z dnia 26 października 2007 r. za abuzywne;

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (pozew, k. 3-14).

W odpowiedzi na pozew (...) Bank (...) S.A. z siedziba w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (odpowiedź na pozew, k. 109-151).

Do zamknięcia rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie (protokół rozprawy z 14 grudnia 2023 r., k. 470).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. B. (obecnie: C.) poszukiwała środków na zakup lokalu mieszkalnego. Udała się do pośrednika kredytowego (...), który wskazał, że samodzielnie nie posiada zdolności kredytowej. A. B. (obecnie: C.) zwróciła się do swoich rodziców – K. B. (1) i K. B. (2) o to, by stali się współkredytobiorcami, co umożliwi uzyskanie potrzebnej kwoty kredytu. Zaproponowano im ofertę kredytu frankowego, wskazując, że nie mają zdolności kredytowej na kredyt złotówkowy. W przeszłości A. B. (obecnie: C.) nie zawierała umów o kredyt. (zeznania powódki A. B., protokół k. 390, nagranie

00:04:54-00:05:55). A. B. (obecnie: C.) miała świadomość, że kursy walut są zmienne, uprzedzoną ją również, że ma to wpływ na wzrost raty kredytu (zeznania powódki A. C., protokół k. 391, nagranie 00:16:17-00:16:45). A. B. (obecnie: C.) zajmowała się wszystkimi formalnościami. Z doradcą z (...) kontaktowała się głównie za pośrednictwem poczty e-mail, zaś w banku odbyła łącznie dwa spotkania (zeznania powódki A. C., protokół k. 391, nagranie 00:12:35-00:14:51).

W pierwszej kolejności należało zaproponować klientowi kredyt w złotych, a następnie gdy klient wyrażał chęć ubiegania się o kredyt w złotych denominowany – w walucie wymiennej, można było zaproponować kredyt w tejże walucie (zeznania świadka A. D., zeznania na piśmie k. 337).

W ofercie banku znajdowały się kredyty denominowane w walucie CHF i EURO, jak również kredyty w walucie PLN (zeznania świadka E. M., zeznania na piśmie k. 341v). W latach 2004-2009 najpopularniejszym rodzajem kredytów hipotecznych wśród kredytobiorców były kredyty indeksowane (waloryzowane) w walucie CHF. Przyczyną popularności kredytów waloryzowanych kursem CHF wśród kredytobiorców były znacząco niższe raty tych kredytów w porównaniu do kredytów udzielanych w PLN. Możliwość spłacania niższych rat w przypadku kredytów waloryzowanych kursem CHF wynikała z niższego oprocentowania tych kredytów. Było ono pochodną polityki niskich stóp procentowych, stosowanej konsekwentnie przez Centralny Bank S. (zeznania świadka K. D., zeznania na piśmie k. 319; zeznania świadka E. M., zeznania na piśmie k. 341v-342).

Decydując się na kredyt waloryzowany kursem CHF, klient musiał wykazać uzyskiwanie wyższych dochodów, niż kiedy wnioskował o analogiczny kredyt złotowy. Musiał więc posiadać większą zdolność kredytową przy kredycie CHF (zeznania świadka K. D., zeznania na piśmie k. 320; zeznania świadka A. D., zeznania na piśmie k. 334; zeznania świadka E. M., zeznania na piśmie k. 343).

Pracownik banku winien udzielić klientowi informacji na temat ryzyka walutowego, obejmujące samą informację odnośnie istnienia takiego ryzyka oraz mechanizmu jego powstania (fakt wpływu zmiany kursu waluty na wysokość zadłużenia w złotych polskich). Dodatkowo przedstawiano archiwalne tabele kursów walut. Obowiązkowo pracownik banku powinien wykonać także symulację rat kredytu przy aktualnym kursie złotego do danej waluty bez zmiany poziomu stóp procentowych oraz na przyszłość – z uwzględnieniem powiększenia aktualnego kursu waluty o różnicę między maksymalnym i minimalnym kursem waluty z ostatnich 12 miesięcy. Kredytobiorcy mogli negocjować warunki cenowe dotyczące marży, prowizji za udzielenie kredytu, prowizji za wcześniejszą spłatę (zeznania świadka A. D., zeznania na piśmie k. 334, 336).

Decydując się na kredyt waloryzowany do CHF klient wnioskował o określoną kwotę wyrażoną w złotych. Jednocześnie w umowie pojawiał się zapis, iż kwota kredytu zostanie określona według kursu kupna dewiz dla danej waluty (w tym wypadku CHF) zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania (uruchomienia) kredytu/transz kredytu. Wysokość zadłużenia wyrażona w walucie obcej była klientowi przekazywana na harmonogramie spłat, podobnie jak wysokość rat, które były określone także w walucie obcej. Taka konstrukcja umowy kredytowej pozwalała klientowi na otrzymanie dokładnej kwoty w PLN w dniu uruchomienia kredytu/transzy, niezbędnej do rozliczenia kupna nieruchomości (zeznania świadka K. D., zeznania na piśmie k. 319; zeznania świadka E. M., zeznania na piśmie k. 341).

W dniu **26 października 2007 r.** K. B. (1), K. B. (2) i A. B. (obecnie: C.) zawarli z (...) Bankiem Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę kredytu na cele mieszkaniowe **(...) nr (...)** (dalej: Umowa). Zgodnie z § 1 ust. 2 Umowy, integralną część Umowy stanowiły „Ogólne Warunki Kredytowania w Zakresie Udzielania Kredytów na Cele Mieszkaniowe oraz Kredytów i Pożyczek hipotecznych” (dalej: OWKM), co do których kredytobiorca oświadczył, że je otrzymał, zapoznał się z ich treścią i na stosowanie których wyraził zgodę.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Umowy, na wniosek z dnia 15 października 2007 r. bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie 297.744 zł denominowanego (waloryzowanego) w walucie CHF, na okres 360 miesięcy od dnia 26 października 2007 r. do dnia 26 października 2037 r. (ostateczny termin spłaty kredytu) na zasadach określonych w Umowie i OWKM. Stosownie do treści **§ 2 ust. 2 Umowy**, kwota kredytu denominowanego (waloryzowanego) w CHF lub transzy kredytu zostanie określona według kursu kupna dewiz dla ww. waluty zgodnie z „Tabelą kursów”

obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania kredytu lub transzy kredytu. O wysokości wykorzystanego kredytu denominowanego (waloryzowanego) wyrażonej w walucie CHF, wysokości odsetek w okresie karencji oraz wysokości rat kapitałowo-odsetkowych w ww. walucie Bank miał informować kredytobiorców w terminie 7 dni od dnia całkowitego wykorzystania kredytu na zasadach określonych w OWKM (§ 2 ust. 3 Umowy).

Kredyt miał być przeznaczony na finansowanie budowy lokalu mieszkalnego wraz z pomieszczeniem przynależnym oraz miejscem postojowym (§ 3 ust. 1 pkt 1 Umowy). Wartość kosztorysowa inwestycji wynosiła 297.744 zł (§ 3 ust. 1 pkt 3 Umowy).

Zgodnie z § 4 ust. 1 Umowy, uruchomienie kredytu miało nastąpić w 7 transzach w terminach od:

- dnia 30 października 2007 r. w wysokości 14.887,20 zł;
- dnia 5 listopada 2007 r. w wysokości 44.661,60 zł;
- dnia 5 stycznia 2008 r. w wysokości 44.661,60 zł;
- dnia 5 kwietnia 2008 r. w wysokości 59.548,80 zł;
- dnia 5 lipca 2008 r. w wysokości 59.548,80 zł;
- dnia 5 listopada 2008 r. w wysokości 44.661,60 zł;
- dnia 5 marca 2009 r. w wysokości 29.774,40 zł.

Zgodnie z **§ 4 ust. 1a Umowy**, każda transza kredytu wykorzystywana jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości transzy według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu wykorzystania danej transzy.

Stosownie do § 6 ust. 1 zdanie pierwsze Umowy, bank pobiera od kredytobiorcy prowizję przygotowawczą za udzielenie kredytu nie później niż w momencie uruchomienia pierwszej transzy kredytu w wysokości 1.488,72 zł, co stanowi 0,50% kwoty przyznanego kredytu, określonej w § 2.

W § 6 ust. 3 Umowy, kredytobiorca oświadczył, iż otrzymał wyciąg z „Taryfy prowizji i opłat (...) Banku S.A.”, akceptuje jego treść oraz zasady informowania o zmianie wysokości opłat i prowizji.

Według § 8 ust. 1 Umowy, oprocentowanie (stopa procentowa) kredytu w całym okresie kredytowania jest zmienne i stanowi sumę zmiennej stawki odniesienia oraz stałej marży Banku w wysokości 1,25 punktów procentowych, z zastrzeżeniem ust. 6 Umowy.

W myśl § 8 ust. 2 Umowy, w dniu zawarcia Umowy oprocentowanie kredytu wynosi 4,04% w stosunku rocznym i jest równe stawce odniesienia, którą jest stawka rynku pieniężnego LIBOR 3-miesięczny z zaokrągleniem do dwóch miejsc po przecinku, z ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc zawarcia Umowy publikowana na stronie serwisu R.lub też na jakimkolwiek ekranie zastępczym, powiększonej o marżę Banku, o której mowa w ust. 1.

W § 8 ust. 5 Umowy strony ustaliły, że podstawą do ustalenia oprocentowania na zasadach określonych w ust. 3 i 4 będzie stawka odniesienia, którą jest stawka rynku pieniężnego LIBOR 3-miesięczny z zaokrągleniem do dwóch miejsc po przecinku, publikowana na stronie LIBOR01 serwisu R. lub też na jakimkolwiek ekranie zastępczym, o godzinie 11.00 czasu „londyńskiego” z dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania zmiany.

Stosownie do § 8 ust. 7 Umowy, zmiana stopy procentowej wynikająca ze zmiany stawki odniesienia ma wpływ na wysokość należnych odsetek oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych, a tym samym wpływa na łączną kwotę odsetek spłacanych przez kredytobiorcę w okresie kredytowania.

Szacunkowa łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji do których zobowiązany jest kredytobiorca obliczona na dzień zawarcia umowy wyniosła 248.052,20 zł. Ostateczna wysokość łącznej kwoty zależy od wysokości oprocentowania kredytu w okresie obowiązywania umowy i kosztów związanych z ustanowieniem prawnych zabezpieczeń jego spłaty (§ 8 ust. 13 Umowy).

Stosownie do treści § 9 ust. 1 Umowy, ostateczny termin spłaty kredytu odsetek i innych należności oznaczono na dzień 31 marca 2038 r.

Po okresie wykorzystania kredytu kredytobiorca był zobowiązany do spłaty kredytu wraz z odsetkami w 336 ratach miesięcznych w dniu 26 każdego miesiąca począwszy od 26 listopada 2009 r. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych określona została w CHF. Spłata rat kapitałowo-odsetkowych dokonywana miała być w złotych po uprzednim przeliczeniu rat kapitałowo-odsetkowych według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość rat kapitałowo-odsetkowych w złotych zależy od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla CHF obowiązującego w Banku w dniu spłaty, a tym samym zmiana wysokości ww. kursu waluty ma wpływ na ostateczną wysokość spłaconego przez kredytobiorcę kredytu (**§ 9 ust. 2 Umowy**).

W myśl **§ 9 ust. 6 Umowy**, kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty odsetek w każdym miesiącu okresu o którym mowa w ust. 4 w dniu 26 każdego miesiąca, z zastrzeżeniem ust. 5. Wysokość należnych odsetek określona jest w CHF. Spłata należnych odsetek dokonywana jest w złotych po uprzednim przeliczeniu należnych odsetek według kursu sprzedaży dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w dniu spłaty. Wysokość należnych odsetek w złotych zależy od wysokości kursu sprzedaży dewiz dla CHF obowiązującego w Banku w dniu spłaty.

Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 Umowy, jako zabezpieczenie kredytu ustanowiono hipotekę umowną kaucyjną do kwoty 595.488 zł ustanowioną na kredytowanym lokalu mieszkalnym, który zostanie wydzielony z KW nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa oraz cesję na rzecz banku praw z umowy ubezpieczenia lokalu mieszkalnego od ognia i innych zdarzeń losowych.

W § 11 ust. 3 Umowy wskazano, że bank na pisemny wniosek kredytobiorcy może dokonać zmiany sposobu indeksowania kredytu na warunkach określonych w OWKM.

W związku z zaciągnięciem kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej kredytobiorca oświadczył, że został poinformowany przez bank o ryzyku związanym ze zmianą kursów oraz rozumie wynikające z tego konsekwencje. Jednocześnie kredytobiorca zaakceptował zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) w walucie wymiennej, w szczególności zasady dotyczące określonej kwoty kredytu w walucie wskazane w § 2 Umowy, sposobu uruchomienia i wykorzystania kredytu określone w § 4 Umowy oraz warunków jego spłaty określone w § 9 Umowy (§ 11 ust. 4 i 5 Umowy) (umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z 26 października 2007 r., k. 37-41; Ogólne Warunki Kredytowania w Zakresie Udzielania Kredytów na Cele Mieszkaniowe oraz Kredytów i Pożyczek Hipotecznych w (...) Banku S.A., k. 50-56).

W § 4 Ogólnych warunków kredytowania w zakresie udzielania kredytów na cele mieszkaniowe oraz kredytów i pożyczek hipotecznych w (...) Banku S.A. (dalej: OWKM), wskazano ogólne zasady oprocentowania kredytów oraz zasady informowania o jego zmianie (Ogólne Warunki Kredytowania w Zakresie Udzielania Kredytów na Cele Mieszkaniowe oraz Kredytów i Pożyczek Hipotecznych w (...) Banku S.A., k. 50-56).

A. B. (obecnie: C.) przeczytała umowę w dniu jej podpisania, treść umowy i załączników wytłumaczył jej pracownik banku, który odpowiadał również na zadawane mu pytania. K. i K. B. (2) odbyli jedno spotkanie w banku, na którym doszło do podpisania umowy kredytowej. K. i K. B. (1) nie przeczytali umowy przed jej podpisaniem (zeznania powódki A. C., protokół k. 391, nagranie 00:12:35-00:14:51).

Wyplata kredytu nastąpiła w siedmiu transzach:

- w dniu 7 listopada 2008 r. w wysokości 14.887,20 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 2,1373, dała kwotę 6.965,42 CHF;
- w dniu 9 listopada 2007 r. w wysokości 44.661,60 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 2,1532, dała kwotę 20.741,97 CHF;
- w dniu 16 stycznia 2008 r. w wysokości 44.661,60 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 2,1664, dała kwotę 20.615,58 CHF;
- w dniu 9 kwietnia 2008 r. w wysokości 59.548,80 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 2,1323, dała kwotę 27.927,03 CHF;
- w dniu 18 lipca 2008 r. w wysokości 59.548,80 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 1,9439, dała kwotę 30.633,67 CHF;
- w dniu 17 listopada 2008 r. w wysokości 44.661,60 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 2,4011, dała kwotę 18.600,47 CHF;
- w dniu 5 marca 2009 r. w wysokości 29.774,40 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 3,0705, dała kwotę 9.696,92 CHF.

Łącznie kredyt w wysokości 297.744 zł bank przeliczył na kwotę 135.181,06 CHF (zaświadczenie (...) Bank S.A. z 7 listopada 2019 r., k. 73).

Przyjmując, że wysokość kwoty kredytu (początkowego salda kredytu) byłaby przeliczona według kursu średniego NBP to kwoty wypłacone na rzecz kredytobiorców wynosiłyby:

- w dniu 7 listopada 2008 r. w wysokości 14.887,20 zł, która po przeliczeniu według kursu średniego NBP 2,1823, dałaby kwotę 6.821,79 CHF;
- w dniu 9 listopada 2007 r. w wysokości 44.661,60 zł, która po przeliczeniu według kursu średniego NBP 2,1957, dałaby kwotę 20.340,48 CHF;
- w dniu 16 stycznia 2008 r. w wysokości 44.661,60 zł, która po przeliczeniu według kursu średniego 2,2302, dałaby kwotę 20.025,83 CHF;
- w dniu 9 kwietnia 2008 r. w wysokości 59.548,80 zł, która po przeliczeniu według kursu średniego NBP 2,1729, dałaby kwotę 27.405,22 CHF;
- w dniu 18 lipca 2008 r. w wysokości 59.548,80 zł, która po przeliczeniu według kursu średniego NBP 1,9899, dałaby kwotę 29.925,52 CHF;
- w dniu 17 listopada 2008 r. w wysokości 44.661,60 zł, która po przeliczeniu według kursu średniego NBP 2,4691, dałaby kwotę 18.088,21 CHF;
- w dniu 5 marca 2009 r. w wysokości 29.774,40 zł, która po przeliczeniu według kursu waluty banku w wysokości 3,1763, dała kwotę 9.373,93 CHF.

Łącznie kredyt w wysokości 297.744 zł przeliczony zostałby wg średniego kursu NBP na kwotę 131.980,97 CHF (opinia biegłego sądowego P. B. z zakresu bankowości z 3 grudnia 2022 r., k. 425v). Tym samym różnica pomiędzy kwotą faktycznie wypłaconego kredytobiorcom kredytu a hipotetyczną wypłaconego kwotą kredytu przeliczoną według średniego kursu NBP wynosiłaby 3.200,09 CHF (135.181,06 CHF minus 131.980,97 CHF).

Aneksem nr (...) z dnia 20 stycznia 2010 r. do Umowy w którym strony dokonały zmiany § 3 ust. 1 pkt 2-4 Umowy (dot. nazwy inwestora, adresu inwestycji i położenia nieruchomości) oraz § 10 ust. 1 pkt 1 Umowy (dot. sprecyzowania adresu nieruchomości i numeru KW w zakresie ustanowionej hipoteki umownej kaucyjnej) (aneks nr (...) z 20 stycznia 2010 r. do umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z 26 października 2007 r., k. 37-41).

Aneksem nr (...) z dnia 14 stycznia 2013 r. do Umowy strony dokonały zmiany w § 2 ust. 2, § 4 ust. 1a, § 8 ust. 6, § 9 ust. 2, § 9 ust. 6 i § 12 ust. 2 Umowy oraz do § 9 dodano ust. 9-12, do § 12 dodano ust. 7, dodano § 9a (zasady ustalania kursów walut), § 9b (pełnomocnictwo), § 11a (zasady informowania o wysokości kursów walut i spreadu walutowego).

Zapis **§ 2 ust. 2 Umowy** otrzymał brzmienie: „Kwota kredytu indeksowanego w CHF lub transzy kredytu zostanie określona według kursu kupna dewiz dla wyżej wymienionej waluty zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w chwili realizacji przez Bank dyspozycji Kredytobiorcy dotyczącej wypłaty kredytu/transzy kredytu.”

Zapis **§ 4 ust. 1a Umowy** otrzymał brzmienie: „Każda transza kredytu wykorzystywana jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości transzy według kursu kupna dewiz dla CHF zgodnie z „Tabelą kursów” obowiązującą w Banku w chwili realizacji przez Bank dyspozycji Kredytobiorcy dotyczącej wypłaty kredytu lub wypłaty poszczególnych transz kredytu.”

Z kolei **§ 9 ust. 2 Umowy** otrzymał brzmienie: „Po okresie wykorzystania/karencji kredytu Kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty kredytu wraz z odsetkami w 336 ratach miesięcznych w dniu 26 każdego miesiąca, w następujący sposób:

1) 38 rat miesięcznych płatnych począwszy od 26.11.2009 r. do dnia 27.12.2012 r. przy czym wysokość rat kapitałowo-odsetkowych określona jest w CHF, a spłata rat kapitałowo-odsetkowych dokonywana jest w złotych po ich uprzednim przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz dla waluty w jakiej kredyt jest indeksowany prezentowanego w ostatniej "Tabeli Kursów Banku" obowiązującej w Banku w dniu spłaty. Kredytobiorca przyjmuje do wiadomości, że zmiana wysokości kursu sprzedaży dewiz oraz wysokość spreadu walutowego mają wpływ na wyrażoną w złotych wysokość rat kapitałowo-odsetkowych oraz wysokość należnych Bankowi odsetek, a tym samym wpływają na wyrażoną w złotych wysokość zadłużenia z tytułu kredytu.

2) 298 rat miesięcznych płatnych począwszy od 28.01.2013 r. przy czym wysokość rat kapitałowo-odsetkowych określona jest w CHF, spłata rat kapitałowo-odsetkowych dokonywana jest w CHF, z zastrzeżeniem § 9b ust. 2 oraz § 12 ust. 7 Umowy.”

§ 9 ust. 6 Umowy otrzymał brzmienie: „Kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty odsetek w każdym miesiącu okresu, o którym mowa w ust. 4 w dniu 26-go każdego miesiąca, z zastrzeżeniem ust. 5. Wysokość należnych odsetek określona jest w CHF. Spłata należnych odsetek dokonywana jest w złotych po ich uprzednim przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz dla CHF prezentowanego w ostatniej „Tabeli Kursów Banku” obowiązującej w Banku w dniu spłaty. Kredytobiorca przyjmuje do wiadomości, że zmiana wysokości kursu sprzedaży dewiz oraz wysokość spreadu walutowego mają wpływ na wyrażoną w złotych wysokość należnych Bankowi odsetek.”.

W dodanym § 9a (Zasady ustalania kursów walut) strony w ust. 1-9 ustaliły, że

1. Bank ustala wysokość obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz w oparciu o kurs bazowy i marżę Banku.
2. Kurs bazowy powiększony o marżę Banku wyznacza kurs sprzedaży dewiz, natomiast kurs bazowy pomniejszony o marżę Banku wyznacza kurs kupna dewiz.
3. Kurs bazowy ustalany jest przez Bank na podstawie aktualnej rynkowej ceny kupna i sprzedaży dewiz Wyznaczony przez Bank kurs bazowy można wyliczyć na podstawie poniższego wzoru: kurs bazowy = (kurs sprzedaży dewiz Banku + kurs kupna dewiz Banku)/2.

4. Marża Banku wykorzystywana dla ustalenia wysokości kursu kupna oraz sprzedaży dewiz wyliczana jest w oparciu o ustalony przez Bank procentowy spread walutowy i kurs bazowy według poniższego wzoru: marża Banku = procentowy spread walutowy * kurs bazowy/2.

5. Procentowy spread walutowy można wyliczyć na podstawie poniższego wzoru: procentowy spread walutowy = (kurs sprzedaży dewiz Banku - kurs kupna dewiz Banku) / kurs bazowy * 100.

6. Procentowy spread walutowy na dzień zawarcia Aneksu nr (...) do Umowy dla waluty CHF wynosi 6,0009%.

7. Bank może dokonać zmiany wartości procentowego spreadu walutowego, jeżeli spełniony zostanie co najmniej jeden z poniższych warunków:

1) różnica pomiędzy wartością maksymalną a minimalną kwotowań kursów sprzedaży lub kupna w danym dniu z dostępnych stron informacyjnych (np. serwisu R.) zmieni się w stosunku do historycznej wartości różnicy pomiędzy wartością maksymalną a minimalną kwotowań kursów sprzedaży lub kupna z dnia ostatniej zmiany spreadu co najmniej o 1%,

2) wartość rynkowego spreadu walutowego, prezentowanego na dostępnych stronach informacyjnych (np. serwisu R.) lub pozyskanego z notowań innych banków pomiędzy godziną 10:50 a 11:10, zmieni się w stosunku do historycznej wartości spreadu walutowego z dnia ostatniej zmiany spreadu co najmniej o 1%,

z zastrzeżeniem, że obniżenie wartości procentowego spreadu walutowego może nastąpić niezależnie od spełnienia powyższych warunków.

8. Kursy dewiz ulegają zmianie, co najmniej dwa razy w ciągu dnia roboczego.

9. Kredytobiorca oświadcza, że:

1) został poinformowany przez Bank o ryzyku związanym ze zmianą kursów kupna oraz sprzedaży dewiz oraz zmianą spreadu walutowego i rozumie wynikające z tego konsekwencje,

2) akceptuje zasady funkcjonowania kredytu indeksowanego w walucie wymiennej oraz zasady jego przeliczania dotyczące w szczególności:

a) określenia kwoty kredytu, a w przypadku kredytu uruchamianego w transzach także kwoty poszczególnych transz kredytu w walucie w jakiej kredyt jest indeksowany, wskazane w § 2 Umowy,

b) sposobu uruchomienia i wykorzystania kredytu, które określone zostały w § 4 Umowy,

3) akceptuje określone w § 11a Umowy zasady informowania o wysokości kursów kupna i sprzedaży dewiz oraz wysokości spreadu."

§ 11a (Zasady informowania o wysokości kursów walut i spreadu walutowego) otrzymał następujące brzmienie:

1. Szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania przez Bank kursu kupna i sprzedaży dewiz oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty lub spłaty kredytu określone są Umowie. Bank ustala wysokość obowiązujących w Banku kursów kupna i sprzedaży dewiz w oparciu o kurs bazowy i marżę Banku.

2. Wysokość obowiązujących w Banku kursów dewiz jest prezentowana w „Tabeli Kursów Banku” dostępnej w jednostkach organizacyjnych Banku oraz na stronie internetowej Banku. Informację o wysokości kursu dewiz, według którego nastąpiła wypłata kredytu/transz kredytu oraz spłata kredytu lub innych należności Banku oraz o wysokości procentowego spreadu walutowego Kredytobiorca może uzyskać w każdej jednostce Banku.

3. Informację o wysokości spreadu walutowego Bank udostępnia na stronie internetowej Banku.

4. Zmiana wartości procentowego spreadu walutowego oraz zmiana wysokości kursów walut nie stanowi zmiany Umowy.

5. Postanowienia niniejszego § mają zastosowanie dla kredytów indeksowanych w walutach obcych (aneks nr (...) z 14 stycznia 2013 r. do umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z 26 października 2007 r., k. 59-62).

Następcą prawnym (...) Banku S.A. został (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (bezsporne).

W dniu 4 października 2019 r. A. C. skierowała do (...) Bank (...) S.A., w związku z zawarciem umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z dnia 26 października 2007 r., wezwanie do zapłaty kwoty 81.230,71 zł w terminie trzech od daty odbioru niniejszego wezwania lub w tym terminie zawarcia umowy o mediację i przystąpienia do mediacji. W piśmie wskazała, że wskazana kwota związana jest z abuzywnością szeregu zapisów ww. umowy kredytowej (§ 2 ust.2, § 4 ust. 1a, § 9 ust. 2) oraz wytycznymi zawartymi w wyroku TSUE z dnia 3 października 2019 r. ws. C-260/18, zgodnie z którymi zawarta przez nią umowa kredytu powinna zostać uznana za umowę kredytu zaciągniętą w złotych po oprocentowaniu wynikającymi z umowy (czyli LIBOR + marża banku). Opierając się na stanowisku i założeniach TSUE, przy potraktowaniu kredytu jako złotówkowego po uśrednionym oprocentowaniu wynikającym z umowy, łączna spłata kredytu złotówkowego przez 113 miesięcy wyniosłaby 108.834,82 zł, zaś faktycznie zapłacona przez nią kwota wyniosła 190.065,53 zł. Tym samym różnica wynosi 81.230,71 zł stanowiącą sumę żądania (wezwanie do zapłaty z 4 października 2019 r., k. 81-82).

W odpowiedzi (...) Bank S.A. poinformował, że brak jest podstaw do uznania roszczeń przedstawionych w wezwaniu do zapłaty z dnia 4 października 2019 r., a zawarta umowa kredytu nr (...) z dnia 26 października 2007 r. jest wykonywana w sposób prawidłowy i zgodny z normami obowiązującego prawa (odpowiedź (...) Bank S.A. z dnia 4 listopada 2019 r. na wezwanie do zapłaty, k. 83-85).

W 2020 r. A. C. sprzedała mieszkanie zakupione ze środków z uzyskanego kredytu. W dniu 26 lutego 2020 r. kredyt został w całości spłacony (zaświadczenie (...) Bank z 15 kwietnia 2020 r., k. 68; zeznania powódki A. C., protokół k. 390, nagranie 00:07:08).

W okresie od listopada 2007 r. do 26 lutego 2020 r. kredytobiorcy uiścili na rzecz banku łącznie 586.217,66 zł (opinia biegłego sądowego P. B. z zakresu bankowości z 3 grudnia 2022 r., k. 430; zaświadczenie (...) Bank z 15 kwietnia 2020 r., k. 63-69).

Przyjmując, że wysokość kwoty kredytu (początkowego salda kredytu) oraz wysokość spłaconych rat kapitałowo-odsetkowych była przeliczona według kursu średniego NBP, to łączni kredytobiorcy uiściliby kwotę 563.536,41 zł, a więc wysokość różnicy (nadpłat) w okresie od listopada 2007 r. do lutego 2020 r. wyniosłaby 22.681,25 zł (586.217,66 zł minus 563.536,41 zł) (opinia biegłego sądowego P. B. z zakresu bankowości z 3 grudnia 2022 r., k. 425-430).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów. Sąd w całości dał wiarę dokumentom wymienionym w stanie faktycznym, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, a Sąd nie miał podstaw do podważenia ich wiarygodności bądź zawartej w nich treści z urzędu.

Sąd ustalając stan faktyczny oparł się również na zeznaniach świadka K. D. (zeznania na piśmie, k. 318-330), A. D. (zeznania na piśmie, k. 333-338) i E. M. (zeznania na piśmie, k. 341-344) w zakresie wskazanym w stanie faktycznym. W tej części świadkowie posiadali informacje i podawali fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Świadkowie w sposób spójny i wiarygodny przedstawili posiadaną przez siebie wiedzę dotyczącą realizacji umów kredytowych waloryzowanych do waluty CHF zawieranych w pozwanym banku. Opisali w sposób szczegółowy obowiązujące, stosowane w nim procedury, dysponowali wiedzą o mechanizmie udzielania kredytu oraz standardowym, wzorcowym przebiegu tej procedury. W przeważającej części ich zeznania stanowiły potwierdzenie okoliczności wynikających z załączonych do akt sprawy dokumentów. Zeznania ww. świadków nie miały jednak znaczenia dla ustaleń Sądu co

do prawidłowości pouczenia powodów o ryzyku kursowym, kursie waluty, spreadzie oraz kosztach kredytu, gdyż wskazani świadkowie nie uczestniczyli bezpośrednio w zawieraniu spornej Umowy.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się również częściowo na dowodzie z przesłuchania powódki A. C. (protokół rozprawy, k. 390-391) w zakresie wskazanym w ustalonym stanie faktycznym. Jakkolwiek w ocenie Sądu powódka rzetelnie przedstawiła informacje na temat przyczyn i samego zawarcia Umowy to w przypadku pozostałych okoliczności (niespełnienie w sposób należyty obowiązków informacyjnych przez bank itd.) jej relacje nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Zebrane w sprawie dowody i ustalony stan faktyczny wskazują, że w chwili zawierania Umowy powódka została należycie poinformowana i posiadała pełną świadomość różnicy pomiędzy kredytem złotowym, a oferowanym kredytem indeksowanym, ryzyku walutowym, itd. W oparciu o otrzymane dane dokonała własnej analizy opłacalności produktów bankowych i zdecydowała się na skorzystanie z kredytu waloryzowanego do waluty obcej.

Na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2022 r. Sąd, stosownie do treści art. 302 § 1 k.p.c., postanowił pominąć dowód z przesłuchania powodów K. B. (2) i K. B. (1) z uwagi na ich nieusprawiedliwione niestawiennictwo. Sąd miał przy tym na uwadze, iż co prawda pełnomocnik strony powodowej cofnął wniosek o przesłuchanie powodów, jednak pozwany podtrzymywał złożony wniosek w tym zakresie. Powodowie nie stawili się na wyznaczony termin rozprawy, mimo że w skierowanym do nich wezwaniu zostali pouczeni o obowiązkowym stawiennictwie celem przesłuchania pod rygorem pominięcia dowodu z zeznań (zarządzenie z 14 września 2021 r., k. 380; wezwanie z 28 września 2021 r., k. 382-383; protokół rozprawy z 8 kwietnia 2022 r., k. 390, nagranie 00:02:54). Strona, która nie stawia się na rozprawie lub odmawia składania zeznań, podejmuje ryzyko, że zastosowanie znajdzie art. 302 § 1 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 11 czerwca 2014 r., sygn. I ACa 499/14, Legalis nr 1093151; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 6 grudnia 2013 r., sygn. III AUa 519/13, Legalis nr 999125).

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na opinii biegłego sądowego P. B. z zakresu bankowości z dnia 3 grudnia 2023 r. (k. 425-430). Zdaniem Sądu opinia sporządzona została zgodnie z zasadami przyjętymi przy opracowaniu tego rodzaju dokumentów w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Opinia ta w sposób dokładny, zwięzły i wyczerpujący odpowiada na zadane w tezie dowodowej pytania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo główne oraz ewentualne nie zasługiwały na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie strona powodowa wносиła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 248.898,35 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty w związku z uznaniem poszczególnych zapisów umowy kredytu na cele mieszkaniowe (...) nr (...) z dnia 26 października 2007 r. za abuzywne. Jako abuzywne strona powodowa wskazała postanowienia § 2 ust. 2, § 4 ust. 1a, § 9 ust. 2 i ust. 6 Umowy, stanowiące klauzule indeksacyjne.

Uznanie kwestionowanych przez stronę powodową postanowień za abuzywne wymaga subsumpcji przepisu art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Paragraf 2 powołanego przepisu wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei paragraf 3 wskazanego artykułu definiuje niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy jako te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zgodnie z § 4 powołanego przepisu ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Umowa kredytu waloryzowanego mieści się, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe). Umowa ta nie jest sprzeczna z art. 358¹ § 2 k.c. wedle którego strony mogą zastrzec w niej, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Natomiast § 3 tego przepisu stanowi podstawę sądowej waloryzacji świadczeń. Należy wyjaśnić, że przepis art. 69 Prawa bankowego nie należy do przepisów określających w sposób sztywny wysokość świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu (w chwili wykonania umowy przez bank), ale taka wykorzystana suma (w całości lub części) może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu. Tym samym należy zaznaczyć, że zasada nominalizmu zawarta w art. 358¹ k.c., znajduje rozszerzenie w ustępie 2 wspomnianego artykułu, umożliwiającego waloryzację w drodze umowy (wyrok Sądu Najwyższy z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14).

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodzonych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

W sprawie bezsporne jest, że powodowie zawierali przedmiotową Umowę jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, konsumentem można być wyłącznie w zakresie czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z własną działalnością gospodarczą lub zawodową. Decyduje więc brak związku danej czynności z wymienioną działalnością, a nie to, czy taka działalność jest w ogóle prowadzona przez osobę dokonującą czynności prawnej. Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy brak bezpośredniego związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie pośredniego związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta (K. Osajda (red.), P. Miklaszewicz, Kodeks cywilny, Komentarz, wyd. 20, 2018, Legalis).

Zawarcie umowy jako konsument nie oznacza jednak „gwarancji satysfakcji”, tj. że umowa – w szczególności taka, która wiąże się z ryzykiem i uzależniona jest od czynników zewnętrznych, niezależnych od stron – będzie ostatecznie zawsze dla konsumenta korzystna. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 kwietnia 2016 r. (sygn. III C 275/15, Mon.Pr.Bank. 2016 nr 10, str. 3) „działanie Państwa w zakresie ochrony konsumentów winno bowiem ograniczać się do ochrony przed działaniami podstępными bądź nieuczciwymi, nie mogą oni natomiast oczekiwać, że państwo ochroni ich przed wszelkimi negatywnymi konsekwencjami podejmowanych przez nich decyzji gospodarczych”, który to pogląd Sąd w tym składzie w pełni podziela. Podkreślić należy, że zawarcie umowy w charakterze konsumenta nie oznacza zwolnienia konsumenta z obowiązku dokonania przy zawieraniu umowy oceny rozmiaru zaciąganego zobowiązania i związanych z nim ryzyk. Jednocześnie żadne przepisy nie zabraniają konsumentom zawierania umów wiążących się z ryzykiem, jeżeli są oni gotowi je ponieść. Od konsumenta, należycie dbającego o własne interesy, należy oczekiwać aktywności i dążenia do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości czy wszelkich niezrozumiałych kwestii szczególnie w kontekście umowy, która stanowi dla niego zobowiązanie. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 października 2016 r. „w relacjach cywilnoprawnych nie jest dopuszczalne faworyzowanie żadnej ze stron, choćby była konsumentem, kosztem praw profesjonalisty. Trzeba też uwzględnić stale podnoszący się poziom wykształcenia, wiedzy, doświadczenia i świadomości prawnej ogółu społeczeństwa, w tym konsumentów, coraz lepiej przygotowanych do asertywnego uczestnictwa w obrocie prawnym” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 5 października 2016 r., sygn. I ACa 47/16, Legalis nr 1533035). W ocenie Sądu, nie ma podstaw do przyznania stronie powodowej uprzywilejowanej pozycji, w której powodowie

byliby zwolnieni z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści zawieranej umowy i od odpowiedzialności za jej skutki.

Oceny wymaga więc czy przed zawarciem przedmiotowej Umowy powodowie zostali w sposób należyty poinformowani o treści umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej i związanych z jej zawarciem ryzykach.

W ocenie Sądu, z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że strona powodowa została poinformowana m.in. o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu hipotecznego indeksowanego kursem waluty obcej, a przede wszystkim o ryzyku kursowym i tabelach kursowych, co wynika również wprost z postanowień zawartej przez strony Umowy, w szczególności § 11 ust. 4 i 5 Umowy (k. 39). Strona powodowa nie wykazała, aby pozwany bank nie wypełnił względem powodów ciążącego na banku obowiązku informacyjnego. Okoliczność, że to powódka A. C. zajmowała się wszystkimi formalnościami, nawiązała kontakt z doradcą kredytowym i odbyła dwa spotkania w banku, zaś jej rodzice – K. i K. B. (1) stawili się jedynie na podpisanie Umowy, której nawet nie przeczytali (zeznania powódki A. C., protokół k. 391, nagranie 00:12:35-00:14:51), nie świadczy o braku wypełnienia przez bank względem tych osób obowiązku informacyjnego. Bank nie ma bowiem wpływu na poziom zainteresowania kredytobiorców kwestiami związanymi z zawieraną umową. W ocenie Sądu powodowie posiadali pełną i niezbędną wiedzę na temat spłaty rat kredytu oraz świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań i tabel kursowych. Powodowie zostali poinformowani, iż uruchomienie kredytu i spłata rat kredytowych następuje według kursu kupna i sprzedaży waluty obcej, do której waloryzowany jest kredyt. Powyższe wynika z postanowień Umowy i Ogólnych warunków kredytowania w zakresie udzielania kredytów na cele mieszkaniowe oraz kredytów i pożyczek hipotecznych w (...) Banku S.A., stanowiącego integralną część umowy (k. 37-41 i 50-56).

Podnoszone przez stronę powodową zarzuty dotyczące umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty CHF wynikają, w ocenie Sądu, ze wzrostu kursu franka szwajcarskiego, na który pozwany bank nie miał żadnego wpływu i z którego to wzrostu nie odniósł żadnej korzyści. Wzrost kursu CHF wynikał bowiem z działań Centralnego Banku S., który w 2011 r. i 2015 r. doprowadził do uwolnienia sztywnego kursu CHF do innych walut.

Postanowienia umowy kredytu, które łączą strony postępowania ustalone zostały w oparciu o preferencje powodów (konsumentów), zgłoszone we wniosku o udzielenie kredytu. Ostatecznie sama treść Umowy, z wyjątkiem postanowień odzwierciedlających dane zawarte we wniosku kredytowym, nie była indywidualnie uzgadniana co do końcowego słownego brzmienia, lecz na kształt ostatecznie przyjętego wariantu tej umowy i w ogóle na decyzję o jej zawarciu decydujący wpływ mieli sami powodowie, o czym w dalszej części uzasadnienia.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należy zastosować tzw. kontrolę incydentalną, tj. zbadanie spornych postanowień pod kątem tego, czy wypełniły one znamiona przewidziane w art. 385¹ § 1 k.c. Strona powodowa wskazała, że nie wiążą powodów postanowienia zawarte w **§ 2 ust. 2, § 4 ust. 1a, § 9 ust. 2 i § 9 ust. 6 Umowy** kredytu z uwagi na ich abuzywność. Treść kwestionowanych postanowień (zarówno w wersji obowiązującej w dacie zawarcia Umowy z 26 października 2007 r., k. 37-40, jak również w wersji ustalonej Anekssem nr (...) z 14 stycznia 2013 r. do ww. Umowy, k. 59-62) została już przytoczona przez Sąd w niniejszym uzasadnieniu w części obejmującej uzasadnienie faktyczne sprawy, dlatego niecelowe jest ponowne ich przytaczanie w tym miejscu.

Zdaniem Sądu niedopuszczalne jest uproszczenie rozpoznania niniejszej sprawy poprzez odwołanie się tylko i wyłącznie do prejudycjalnego charakteru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tym samym dotychczasowe orzecznictwo nie ma decydującego wpływu na interpretację sprawy, albowiem każdorazowo Sąd obowiązany jest do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 grudnia 2003 r. (sygn. akt III CZP 95/03, Legalis nr 60309), kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od

tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy), tj. na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy.

Rozszerzona prawomocność wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, stosownie do obecnie dominującej linii orzecniczej, o której mowa w art. 479⁴³ k.p.c., pod względem podmiotowym działa na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciw pozwanemu przedsiębiorcy. Oznacza to, że omawiany wyrok od chwili wpisania uznanego niedozwolonego postanowienia wzorca umowy do rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów działa na rzecz wszystkich (strony powodowej i wszystkich osób trzecich), ale tylko przeciwko konkretnemu pozwanemu przedsiębiorcy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., sygn. III CZP 17/15, MoP 2016 nr 2, str. 59). Regulacja dotycząca rozszerzonej prawomocności wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta ma jednak to ograniczone znaczenie, że dotyczy wyłącznie postanowień objętych wzorcami umownymi, będących przedmiotem kontroli abstrakcyjnej (ogólne warunki umów, regulaminy), nie dotyczy zaś postanowień umów zawartych indywidualnie pomiędzy stronami. Sąd, w sytuacji ustalenia niedozwolonego charakteru postanowienia umownego powinien dokonać oceny skutków abuzywności klauzuli waloryzacyjnej, a w szczególności jej wpływu na wysokość świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego przy zastosowaniu niedozwolonego postanowienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24 października 2018 r., sygn. I ACa 324/18, niepubl.).

W judykaturze istnieje spór co do przyjęcia czy klauzule waloryzacyjne regulują świadczenie główne, czy też nie.

Zdaniem Sądu regulacje umowne związane z waloryzacją kredytu dotyczą głównych świadczeń stron. Co prawda ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, wskazane w art. 385¹ § 1 k.c., ale niewątpliwie są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Pojęcie to z pewnością należy interpretować w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Strona powodowa kwestionowała zapisy przedmiotowej Umowy dotyczące indeksacji, a zatem sposobu przeliczenia udzielonego im kredytu i rozliczenia wpłat dokonywanych przez nich na rzecz pozwanego tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania. Pojęcie „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy należy rozpatrywać w kontekście art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zawierającego essentialia negotii umowy kredytu. Analizując kwestionowane przez powodów postanowienia umowne stwierdzić należy, że miały one wpływ na wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat. Stanowiły częściowo klauzulę waloryzacyjną, która wprost oddziałuje na wysokość świadczenia głównego stron. Z uwagi na powyższe, nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia określały bowiem główne świadczenia stron, a strona powodowa nie wykazała, aby zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny. Omawiane regulacje odwołują się wprost do kursu kupna lub sprzedaży waluty obowiązującego w pozwanym banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu. Wskazać również należy, że kredytujący bank de facto nie miał technicznej możliwości wykonania umowy w inny sposób niż w oparciu o własne tabele kursów. Zdaniem Sądu treść tych postanowień nie budzi też wątpliwości.

Przyjmując nawet, że postanowienia te – jako dotyczące głównych świadczeń stron – nie zostały określone w sposób jednoznaczny, ewentualnie, że regulacje dotyczące waloryzacji nie regulują głównych świadczeń stron, to żądanie pozwu również nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie należy zwrócić uwagę na realia zawierania umów w sprawach takich jak niniejsza, polegające na tym, że z jednej strony bank posiada pewną paletę produktów finansowych do wyboru i uzgodnienia, zaś z drugiej strony konsument zgłasza swoje konkretne potrzeby najpierw w drodze ustnej, a po dopasowaniu konkretnego instrumentu do jego potrzeb – w drodze wniosku o udzielenie kredytu.

Niewątpliwie, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że strona powodowa chciała sfinansować zakup lokalu mieszkalnego i poszukiwała produktu finansowego (kredytu), który zapewniłby uzyskanie potrzebnej kwoty, przy jednocześnie możliwie najniższych kosztach uzyskania kredytu. W rezultacie zgłoszone przez kredytobiorców potrzeby wywołały reakcję w postaci przedstawienia oferty, która mogłaby sprostać zgłoszonym potrzebom. Po otrzymaniu satysfakcjonującej oferty powodowie de facto nie pretendowali nawet do ingerencji w treść

postanowień. Trudno natomiast podważyć fakt, że mimo braku prób wpływania na kształt umowy, mieli prawo to zrobić (zeznania świadka A. D., zeznania na piśmie k. 334, 336). Jakkolwiek strona powodowa w okolicznościach niniejszej sprawy w zasadzie nie wywierała wpływu na konkretne brzmienie kwestionowanych postanowień końcowej Umowy, to należy zauważyć, że kształt zaproponowanych warunków umownych był zdeterminowany potrzebami powodów świadomie przez nich zgłoszonymi. Ponadto strona powodowa nie podnosiła twierdzeń jakoby poszczególne zapisy Umowy były dla powodów nieodpowiednie w momencie zawierania Umowy. Należy zaznaczyć, że wskazane okoliczności nie obalają wprawdzie przesłanki niezgodnienia indywidualnego kwestionowanych postanowień z konsumentem, ale mają zdecydowany wpływ na ocenę zaistnienia dalszych przesłanek, o których mowa w przepisie art. 385¹ k.p.c. (rażącego naruszenia interesu konsumenta i sprzeczności dobrymi obyczajami).

W odniesieniu do przesłanek sprzeczności postanowień z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta, a także naruszenia zasad współzycia społecznego Sąd uznał, że strona powodowa nie wykazała spełnienia tychże przesłanek w niniejszym postępowaniu, co do żadnej ze spornych klauzul.

Jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie „dobre obyczaje” są w zasadzie odpowiednikiem „zasad współzycia społecznego”. Zgodnie z utrwaloną judykaturą do zasad tych zalicza się reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością, aprobowanymi społecznie zasadami. W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwe, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005 nr 11).

Wskazane w tym przepisie formuły prawne, służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/2004, Biul. SN 2005/11/13). Nie jest zatem wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta).

W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć należy, że zasady współzycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Powodowie złożyli wniosek kredytowy, zostali zapoznani z ryzykiem kursowym i zaakceptowali zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) (§ 11 ust. 4 i 5 Umowy, k. 39-40). Okoliczność, iż powodowie K. i K. B. (1) stawili się jedynie na jedno spotkanie w banku, w czasie którego doszło do zawarcia przedmiotowej Umowy nie świadczy o braku wypełnienia przez bank ciążących na nim obowiązków informacyjnych względem kredytobiorców. W takiej sytuacji brak jest podstaw dla twierdzenia, że Umowa, którą w dniu 26 października 2007 r. zawarli powodowie, narusza zasady współzycia społecznego czy też dobre obyczaje.

Strona powodowa nie wykazała również, by kurs CHF z tabeli kursowej pozwanego banku był ustalony dowolnie, a w szczególności z rażącym pokrzywdzeniem interesów kredytobiorców. Sąd zważył, że ustawodawca nie sprecyzował stopnia szczegółowości postanowień przewidujących sposób i termin ustalania przez bank kursu wymiany walut, na podstawie którego obliczane były raty kapitałowo-odsetkowe. Zdaniem Sądu, sporne postanowienia zostały też sformułowane na tyle precyzyjnie, na ile pozwalała na to materia, której one dotyczyły.

W niniejszej sprawie biegły sądowy P. B. ustalił jaka byłaby różnica pomiędzy kwotą faktycznie wypłaconego kredytobiorcom kredytu a hipotetyczną kwotą kredytu przeliczoną według średniego kursu NBP i oszacował, iż

różnica wynosiłaby 3.200,09 CHF (135.181,06 CHF minus 131.980,97 CHF) (opinia biegłego sądowego P. B. z zakresu bankowości z 3 grudnia 2022 r., k. 425v; zaświadczenie (...) Bank S.A. z 7 listopada 2019 r., k. 73).

Z kolei przyjmując, że wysokość kwoty kredytu (początkowego salda kredytu) oraz wysokość spłaconych rat kapitałowo-odsetkowych była przeliczona według kursu średniego NBP, to łączna wysokość różnicy (nadpłat) w okresie od listopada 2007 r. do lutego 2020 r. wyniosłaby 22.681,25 zł (586.217,66 zł stanowiąca kwotę faktycznie spłaconą przez kredytobiorców minus 563.536,41 zł) (opinia biegłego sądowego P. B. z zakresu bankowości z 3 grudnia 2022 r., k. 425-430).

W ocenie Sądu z powyższego wynika, że zastosowany przez pozwany bank kurs przy uruchomieniu kredytu, jak również kurs sprzedaży CHF/PLN pochodzący z Tabeli Kursów Walut Obcych pozwanego banku nie odbiegał w sposób istotny od kursu średniego NBP, tym samym nie można uznać, że doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorców.

O rażącym naruszeniu interesów konsumenta można mówić wtedy, gdy dochodzi do istotnej oraz nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwe, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Legalis nr 71468).

Zdaniem Sądu, nie do zaakceptowania natomiast jest koncepcja przedstawiona przez stronę powodową we wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego dotycząca kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR (pkt 3 petitum pozwu, k. 4), a de facto taką koncepcję zawierał wniosek dowodowy strony powodowej w tym zakresie. Przyjmując koncepcję ferowaną przez powodów nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. W takim przypadku doszłoby bowiem do zniekształcenia konstrukcji prawnej i ekonomicznej takiego typu kredytów z uwagi na zastosowanie nieadekwatnego wskaźnika oprocentowania. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniami decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. Sąd nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w walucie szwajcarskiej, powodowie świadomie chcieli skorzystać z niższego oprocentowania (LIBOR) w porównaniu z kredytem złotowym (gdzie obowiązywał WIBOR) i tym samym miesięcznie niższej raty kredytu. Modyfikacja treści umowy jedynie poprzez wyeliminowanie klauzul uznanych za niedozwolone w sposób zaproponowany przez powodów nie może zyskać aprobaty. Proste wyeliminowanie zakwestionowanych klauzul doprowadziłoby do niedopuszczalnej zmiany pierwotnego charakteru stosunku prawnego, łączącego strony. Doszłoby de facto do zastąpienia kredytu indeksowanego kursem waluty CHF kredytem złotowym. Sąd aprobejuje w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 29 marca 2017 r. (sygn. akt I ACa 1233/16, LEX nr 2287417), gdzie Sąd ten wskazał, iż „zmiana charakteru zobowiązania (z kredytu walutowego na kredyt stricte złotowy) musiałaby pociągać za sobą konsekwentnie zmianę stawki referencyjnej oprocentowania na stawkę WIBOR (znacznie mniej korzystną dla kredytobiorców), czyli indeks funkcjonujący dla obrotu złotowego przy giełdzie (...)”.

Mając powyższe na uwadze, zdaniem Sądu, strona powodowa nie wykazała, aby interes powodów jako konsumentów w omawianym stosunku zobowiązaniowym został w jakikolwiek sposób naruszony. W chwili zawierania Umowy powodowie wiedzieli o tym, że kredyt jest waloryzowany do waluty obcej, mieli wiedzę w zakresie postanowień dotyczących ryzyka walutowego, oprocentowania, zabezpieczenia kredytu i początkowo odnosili wymierne korzyści z wyboru tego rodzaju instrumentu finansowego.

Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż wpłacane przez powodów na rzecz pozwanego banku na podstawie postanowień Umowy kredytu kwoty nie stanowiły świadczenia nienależnego. Od lutego 2020 r. powodowie nie są związani sporną Umową, gdyż w dniu 26 lutego 2020 r. kredyt został w całości spłacony (zaświadczenie (...)Bank z 15 kwietnia 2020 r., k. 68; zeznania powódki A. C., protokół k. 390, nagranie 00:07:08).

Zasadą jest, że każde przejście wartości majątkowej z jednej osoby na drugą musi być prawnie uzasadnione. W związku z tym stosownie do art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby nie było to możliwe, do zwrotu jej wartości.

Przepis ten – w myśl art. 410 § 1 k.c. – stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (§ 2).

Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż wpłacone przez powodów na rzecz pozwanego, na podstawie postanowień Umowy kredytu, kwoty nie stanowią świadczenia nienależnego. Uiszczono zostały na ważnej podstawie, a powodowie byli zobowiązani względem pozwanego banku. W związku z tym żądanie zapłaty od pozwanego na rzecz powodów nie znajdują uzasadnienia. Sąd nie uznał kwestionowanych postanowień Umowy za niedozwolone, tym samym powództwo o zapłatę podlegało oddaleniu w całości (pkt I wyroku).

Zgodnie z art. 108 § 1 k.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie Sąd w myśl przepisu art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. rozstrzygnął jedynie o zasadach ponoszenia kosztów procesu ustalając, że powodowie przegrali proces w 100% i pozostawił ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.

sędzia Ewa Ligoń-Krawczyk